

סוכה כ"ט: (תחילת פרק שלישי) עד לא. (שורה 2)

מדוע פתחה המסכת בדיני סוכה ולא בדיני 4 המינים (המופיעים קודם בתורה)?

הערוך-לנר: התחלת מצוות ישיבת סוכה קודמת כרונולוגית לזמן מצות נטילת 4 המינים.
 הפורת-יוסף: לפעמים 4 המינים נוהגים בגבולים רק מדרבנן (כש"ט ראשון חל בשבת) ואז הרבה פסולים המוזכרים במשנה כשרים.

משנה

לולב

גזול: פסול.
 יבש: פסול. (אינו 'הדר')
 מאשירה או מעיר הנדחת: פסול. (כיוון שעומד לשריפה)
 נקטם ראשו, נפרצו עליו: פסול. (כי אינו הדר)
 נפרדו עליו:
 ת"ק: כשר. ר' יהודה: צריך לאוגדו מלמעלה.
 ציני הר הברזל (לולבי בר): כשירות.
 שיעור אורך לולב:
 3 טפחים וכדי לנענע בו. (ע"פ הגמרא בהמשך)

לולב גזול פסול ב"ט ראשון,
 המקור: "ולקחתם לכם ביום הראשון" - משלכם.

לולב גזול בשאר ימי סוכות

סתמא דגמרא, ר' אמ"י: פסול (משום מצוה הבאה בעבירה)

שמואל: כשר

קושיה על שמואל

הנחה א': אם לולב גזול כשר בשאר הימים המשנה שלנו (שפסלה אותו) מתייחסת רק ליום הראשון
 הנחה ב': ביום הראשון גם לולב שאול פסול
 הקושיה: מדוע המשנה לא מנתה גם לולב שאול?

תירוץ רבא:

המשנה לא מנתה 'שאול' כי רצתה לחדש שאפילו גזול פסול עד שיודע בבירור שהבעלים התייאשו.

המקור לפסול 'מצוה הבאה בעבירה':

ובמאתם ע"פ ואת הפסח - הוקש גזול לפיסח - מה פיסח פסול תמיד כך גזול פסול תמיד (כיוון שהוא בא מעבירה)

"כי אני ה' שונא גזל בעולה" - על בני אדם לברוח ולהתרחק ככל הניתן מהגזל. (כי אפילו ה' שהכל שלו שונא את הגזל!)

רב הונא חשש שהקרקע של יהודי - ובקרקע עצמה אין ייאוש לעולם

רב הונא: תגרים שקונים מגויים הדסים יקפידו שדווקא הגויים יגזזו את ההדסים.

הסבר זה מניח שייאוש לבדו אינו קונה בלי שינוי רשות (ועיין ברש"י כאן)

הנימוק: כך יש גם ייאוש (בזמן שההדסים אצל הגויים) וגם שינוי רשות (כשהם מגיעים לסוחר היהודי)

קושיה: גם אם יגזזו התגרים יהיה ייאוש ושינוי רשות כשהקונים יקנו מהם!
תירוץ: הוראה זו היא עבור ההדסים שלשימוש התגרים עצמם.

קושיה: גם אם יגזזו התגרים יהיה ייאוש ושינוי מעשה (כשאוגד עם לולב וערבה)!
תירוץ: א. לדעתו אין חובה לאגוד את המינין, ב. שינוי מעשה שכזה לא נחשב שינוי, כיוון שכשיתיר את האגד הכל יחזור לקדמותו.

קושיה: גם אם יגזזו התגרים יהיה ייאוש ושינוי השם (מ'הדסים' ל'הושענא')!
תירוץ: הדסים קרויים 'הושענא' כבר מתחילתן.